

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ที่มาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๓
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๓
๑.๖ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๔
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๔
บทที่ ๒ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน ในคัมภีร์อัฐสาลินี	
๒.๑ โครงสร้างของคัมภีร์อัฐสาลินี	๑๕
๒.๒ ความหมายของจิต	๑๘
๒.๓ ประเภทของจิต	๒๐
๒.๓.๑ โสภณจิต ๙๑ ดวง	๒๒
๒.๓.๒ อโสมณจิต ๓๐ ดวง	๓๘
๒.๔ ความหมายของเจตสิก	๔๒
๒.๕ ประเภทของเจตสิก	๔๕
๒.๖ ความหมายของรูป	๕๓
๒.๗ ประเภทของรูป	๕๓
๒.๘ ความหมายของนิพพาน	๖๓
๒.๙ ประเภทของนิพพาน	๖๕
๒.๑๐ สรุป	๖๗

บทที่ ๓ ศึกษา กระบวนการทำงานของจิตในคัมภีร์อัฐสาลินี

๓.๑ กระบวนการทำงานของจิต	๖๘
๓.๑.๑ อายุของจิตพร้อมด้วยเจตสิกและรูป	๖๙
๓.๑.๒ การเกิดขึ้นของวิถิจิต	๗๔
๓.๑.๓ ภูมิ ๓๑	๘๒
๓.๑.๔ ปฏิสนธิจิต ภวังคจิต จุตติจิต ๑๙ ดวง ในฐานะวิถีมุตตจิต (จิตพื้นวิถิ)	๘๖
๓.๑.๔.๑ ปฏิสนธิจิต	๘๘
๓.๑.๔.๒ ภวังคจิต	๘๙
๓.๑.๔.๓ จุตติจิต	๙๐
๓.๑.๕ จำแนก ภวังคจิต ๑๙ กับ บุคคล ๘ และภูมิ ๓๐ ภูมิ	๙๑
๓.๑.๖ กามชวณะ ๒๙ และภวังคจิต ๑๙ โดย บุคคลและภูมิ	๙๔
๓.๑.๗ ตทาร์มมณจิต ๑๑ ดวง ในฐานะวิปากจิต	๑๐๑
๓.๑.๘ อารมณกามธรรม ๓	๑๐๔
๓.๑.๙ สัมผัสหรือผัสสะ ๖ ที่เกิดขึ้นทางปัญจทวารและมโนทวาร	๑๐๕
๓.๑.๙.๑ โครงสร้างวิถิจิต	๑๐๗
๓.๑.๙.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างปัญจทวารกับมโนทวาร	๑๑๒
๓.๑.๙.๓ ปัญจทวารวิถิ	๑๑๗
๓.๑.๙.๔ มโนทวารวิถิ	๑๒๔
๓.๒ สรุป	๑๒๘

บทที่ ๔ วิเคราะห์กระบวนการทำงานของจิต ในคัมภีร์อัฐสาลินี

๔.๑ วิเคราะห์กระบวนการทำงานของจิต	๑๓๑
๔.๑.๑ การทำงานของจิตกับชีวิต	๑๓๑
๔.๑.๒ การทำงานของจิตของปุถุชนกับจิตของอริยชน	๑๓๔
๔.๑.๓ การทำงานของจิตกับการพัฒนาจิตด้วยสมณะและวิปัสสนา	๑๓๖
๔.๑.๓.๑ ปฐวีภคิน	๑๓๙
๔.๑.๓.๒ อาโปภคิน	๑๔๑
๔.๑.๓.๓ อากาศภคิน	๑๔๒
๔.๑.๓.๔ อานาปานสติ	๑๔๓
๔.๑.๓.๕ พรหมวิหาร	๑๔๕
๔.๑.๓.๖ อสุภกรรมฐาน	๑๔๖
๔.๑.๓.๗ จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน	๑๔๘

๔.๑.๔ จิตในสังสารวัฏ	๑๕๐
๔.๒ สรุป	๑๕๔
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๕๖
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๑๖๓
๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้	๑๖๓
๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	๑๖๔
บรรณานุกรม	๑๖๕
ภาคผนวก	๑๗๓
ภาคผนวก ก แผนภาพปรมัตถธรรม ๔	๑๗๔
ประวัติผู้วิจัย	๑๗๙

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒-๑ แสดง อเหตุกจิต ๑๘ ดวง	๔๐
๒-๒ แสดง ชื่อ องค์ธรรม หน้าที่ และผล ที่เกิดจากรูปธรรม ๒๘	๕๕
๒-๒ แสดง ชื่อ องค์ธรรม หน้าที่ และผล ที่เกิดจากรูปธรรม ๒๘ (ต่อ)	๕๖
๒-๒ แสดง ชื่อ องค์ธรรม หน้าที่ และผล ที่เกิดจากรูปธรรม ๒๘ (ต่อ)	๕๗
๒-๓ แสดง การจำแนกรูป ๒๘ โดยการแบ่งออกเป็น ๑๑ คู่	๕๘
๒-๓ แสดง การจำแนกรูป ๒๘ โดยการแบ่งออกเป็น ๑๑ คู่ (ต่อ)	๕๙
๒-๔ แสดง รูปกลาป ๒๓	๖๑
๒-๔ แสดง รูปกลาป ๒๓ (ต่อ)	๖๒
๒-๕ แสดง ประเภทของพระนิพพาน	๖๕
๓-๑ แสดง อักษรย่อในภาพวิถี	๗๒
๓-๒ แสดง การจำแนกกิจ ๑๔ โดยจิต	๘๐
๓-๒ แสดง การจำแนกกิจ ๑๔ โดยจิต (ต่อ)	๘๑

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
๒-๑ แสดง โครงสร้างคัมภีร์อัฐสาสนี	๑๖
๒-๒ แสดง การจำแนกจิต ๙ เกณฑ์	๒๑
๒-๓ แสดง การจำแนกจิตโดยอโสภณะ และโสภณะ	๒๓
๒-๔ แสดง เฟสรวมกัน	๔๔
๓-๑ แสดง อายุของจิตพร้อมด้วยเจตสิกและรูป	๗๑
๓-๒ แสดง การสืบต่อของจิต และจิต ๑๗ ขณะใหญ่	๗๖
๓-๓ แสดง การจำแนก ภาวจิต ๑๙ กับ บุคคล ๘ และภูมิ ๓๐ ภูมิ	๙๒
๓-๔ แสดง กามชวณะ ๒๙ และภวังกจิต ๑๙ โดย บุคคลและภูมิ	๙๗
(ทิลุคิตสัมปยุตตชวณะ ๔, วิจิกจฉาสัมปยุตตชวณะ ๑, ทิลุคิตตวิปยุตตชวณะ ๔, อุทัจจสัมปยุตตชวณะ ๑, โทสชวณะ ๒)	
๓-๔ แสดง กามชวณะ ๒๙ และภวังกจิต ๑๙ โดย บุคคลและภูมิ (ต่อ)	๙๘
(หสิตุปปาหจิต ๑, มหากุศลจิต ๘, มหาภิกขจิต ๘)	
๓-๕ แสดง โครงสร้างวิถิจิต	๑๐๗
๓-๖ แสดง จักขุทวาริก อติมหันตารมณวิถี ๒ ประเภท	๑๑๘
๓-๗ แสดง จิตที่ชื่อว่า อตติภวังก (ตี)	๑๑๙
๓-๘ แสดง จิตที่ชื่อว่า ภวังกจลน (น)	๑๑๙
๓-๙ แสดง จิตที่ชื่อว่า ภวังกุปัจเฉทะ (ท)	๑๑๙
๓-๑๐ แสดง จิตที่ชื่อว่า ปัญจทวาราวชชนจิต (ป)	๑๒๐
๓-๑๑ แสดง จักขุวิญญานจิต ๒ (จัก)	๑๒๐
๓-๑๒ แสดง จิตที่ชื่อว่า สัมปฏิจฉนจิต (ส)	๑๒๑
๓-๑๓ แสดง จิตที่ชื่อว่า สันติริณจิต (ณ)	๑๒๑
๓-๑๔ แสดง แสดง จิตที่ชื่อว่า โวฏฐัพพนจิต (วุ)	๑๒๒
๓-๑๕ แสดง จิตที่ชื่อว่า ชวนจิต (ช)	๑๒๒
๓-๑๖ แสดง จิตที่ชื่อว่า ตทารัมมณจิต (ต)	๑๒๒
๓-๑๗ แสดง จักขุทวาริก อติมหันตารมณวิถี ประเภทที่ ๑	๑๒๓
๓-๑๘ แสดง จักขุทวาริก อติมหันตารมณวิถี ประเภทที่ ๒	๑๒๔
๓-๑๙ แสดง กามชวณมนทวารวิถี	๑๒๕
๓-๒๐ แสดง อปัณนชวณมนทวารวิถี ๗ วิถี [๑.อาทิกัมมิกฉานวิถี (ตักขบุคคล, มันทบุคคล)]	๑๒๖
๔-๑ แสดง ช่องทางปฏิบัติกรรมของกรรม (ขณะชวนจิตที่ ๙ จนถึง ขณะชวนจิตที่ ๑๕)	๑๓๑
๔-๒ แสดง องค์ประกอบตัวแปรในกระบวนการรับรู้เสพเสวยโลกของปุณฺณในวิถิจิต	๑๓๕

๔-๓ แสดง องค์ประกอบตัวแปรในกระบวนการรับรู้เสพสวยโลกของพระอรหันต์ในวิถิจิต	๑๓๖
๔-๔ แสดง กระบวนการรับรู้เสพสวยโลกจนถึง “สัญญา”ในวิถิจิต	๑๓๘
๔-๕ แสดง ขวนจิตและผลแห่งกรรม	๑๕๒

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. การใช้คำย่อ

พระไตรปิฎกบาลี ที่อ้างอิงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อ้างอิงจาก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐ พระไตรปิฎกภาษาไทย อ้างอิงจาก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ อรรถกถาบาลี อ้างอิงจาก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และฎีกาบาลี อ้างอิงจาก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีคำย่อดังนี้

พระสุตตันตปิฎก

ที.สี. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	สีลขณธวคคปาติ	(ภาษาบาลี)
ที.สี. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	สีลขันธวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวคคปาติ	(ภาษาบาลี)
ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปณณาสกปาติ	(ภาษาบาลี)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปณณาสก	(ภาษาไทย)
ม.ม. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปณณาสกปาติ	(ภาษาบาลี)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปณณาสก	(ภาษาไทย)
ม.อุ. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	อุปริปณณาสกปาติ	(ภาษาบาลี)
ม.อุ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	อุปริปณณาสก	(ภาษาไทย)
ส.ส. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถวคคปาติ	(ภาษาบาลี)
ส.ส. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
ส.นิ. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	นิทานวคคปาติ	(ภาษาบาลี)
ส.นิ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	นิทานวรรค	(ภาษาไทย)
ส.สพ. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สหายนวคคปาติ	(ภาษาบาลี)
ส.สพ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สหายนวรรค	(ภาษาไทย)
ส.ม. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวารวคคปาติ	(ภาษาบาลี)
ส.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวารวรรค	(ภาษาไทย)
อง.เอกก. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	เอกกนิปาตปาติ	(ภาษาบาลี)
อง.เอกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	เอกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.สตตก. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	สตตกนิปาตปาติ	(ภาษาบาลี)
อง.สตตก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย	สตตกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธมมปทปาติ	(ภาษาบาลี)
ขุ.ธ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)

ขุ.สุ. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	สุตตนิปาตปาติ	(ภาษาบาลี)
ขุ.สุ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	สุตตนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ป. (บาลี)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	ปฎิสมภิทามคคปาติ	(ภาษาบาลี)
ขุ.ป. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	ปฎิสมภิทามรรค	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภ.สง.(บาลี)	=	อภิธมมปิฎก ฌมมสังคณีปาติ	(ภาษาบาลี)
อภ.สง.(ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก ธรรมสังคณี	(ภาษาไทย)
อภ.วิ. (บาลี)	=	อภิธมมปิฎก วิภังคปาติ	(ภาษาบาลี)
อภ.วิ. (ไทย)	=	อภิธรรมปิฎก วิภังค์	(ภาษาไทย)

อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก

ขุ.สุ.อ. (บาลี)	=	ขุททกนิกาย ปรมัตถโชติกา	สุตตนิปาตอฏฐกถา	(ภาษาบาลี)
ขุ.สุ.อ. (ไทย)	=	ขุททกนิกาย ปรมัตถโชติกา	สุตตนิบาตอรรถกถา	(ภาษาไทย)
ขุ.ป.อ. (บาลี)	=	ขุททกนิกาย สทธรรมปกาสิณี	ปฎิสมภิทามคคอฏฐกถา	(ภาษาบาลี)
ขุ.ป.อ. (ไทย)	=	ขุททกนิกาย สทธรรมปกาสิณี	ปฎิสมภิทามรรคอรรถกถา	(ภาษาไทย)
ส.สพ.อ. (บาลี)	=	สังยุตตนิกาย สารัตถปกาสิณี	สพายนวคคอฏฐกถา	(ภาษาบาลี)
ส.สพ.อ. (ไทย)	=	สังยุตตนิกาย สารัตถปกาสิณี	สพายนวคคอรรถกถา	(ภาษาบาลี)

๒. การระบุหมายเลขและคำย่อ

พระไตรปิฎกภาษาบาลี จะแจ้งเล่ม ข้อ หน้า เช่น ขุ.ป. (บาลี) ๓๑/๔๗-๔๘/๓๙๑-๓๙๘ หมายถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฎิสมภิทามคคปาติ เล่ม ๓๑ ข้อ ๔๗-๔๘ หน้า ๓๙๑-๓๙๘ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระไตรปิฎกภาษาไทย จะแจ้งเล่ม ข้อ หน้า เช่น ขุ.ป. (ไทย) ๓๑/๔๗-๔๘/๕๒๕-๕๓๕ หมายถึง สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฎิสมภิทามรรค เล่ม ๓๑ ข้อ ๔๗-๔๘ หน้า ๕๒๕-๕๓๕ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย